

РЕШЕНИЕ

№ 63

гр. София, 30.07.2020 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, второ наказателно отделение, в съдебно заседание на двадесети май две хиляди и двадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ГАЛИНА ТОНЕВА
ЧЛЕНОВЕ: ЖАНИНА НАЧЕВА
ПЕТЯ КОЛЕВА

при секретаря Илияна Рангелова и в присъствието на прокурора Атанас Гебрев като изслуша докладваното от съдия Колева КНД № 175/20 г. по описа на Върховния касационен съд, за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е по реда на чл. 346, т. 1 от НПК.

Образувано е по жалби на адв. С. Г. и адв. Х. Г. – упълномощени защитници на подс. Д. А., по жалба на адв. П. Т. – упълномощен защитник на подс. С. К. и от С. И., Н. М., Н. М. и С. И. в качеството му на баща и законен представител на И. И. чрез повереника им адв. Р. Б. срещу решение № 229/19.12.2019 г. на апелативен съд – Велико Търново по ВНОХД № 168/2019 г.

В жалбите на адв. Г. и адв. Г. се релевират всички касационни основания. Твърдят, че са допуснати съществени процесуални нарушения, изразяващи се в неяснота на обвинението; предубеденост на прокурора, която извеждат от обстоятелството, че не са разследвани действията на лекарите в гр. П. Сочат нарушения на чл. 228, ал. 1 НПК, чл. 47 вр. чл. 29, ал. 2 НПК, чл. 36, ал. 2 НПК; смятат, че било нарушено правото на подсъдимия да дава обяснения по всяко време, както и чл. 296, ал. 1 НПК; имало противоречие в осъдителната част на присъдата, липсвал анализ на всички доказателства по делото; не било отговорено на всички възражения на защитата. По отношение решението на апелативния съд претендират, че е постановено в противоречие с ТР № 3/2015 г. ОСНК – ВКС. Оспорват причинната връзка между действията на подс. А. със смъртта на Д. М. и че главната причина за настъпилата смърт на родилката са пропуските в лечението ѝ в УМБАЛ „д-р Г. С.“ – П. Начинът на родоразрешение бил разпореден от подс. А., но той не бил предприет от подс. К.. Защитниците считат, че подс. А. не е нарушил задължението по чл. 3.3.1.1. от гл. 12 на Медицинския стандарт по гинекология. М. била наблюдавана през целия престой на бременността и ѝ били извършвани различни медицински процедури. Твърдят, че по време на дежурството му подзащитният им извършил преглед на бременната М. и е взел мерки за понижаване на температурата с медикаменти; че страдание на плода е установено за първи път по време на раждането; че към момента на повишената температура на М. никой не е знаел и не е могъл да знае, че тя е носител на стафилокок. Намират, че твърденето за заплахата на плода поради преносване не е доказано, т. к. М. е преносила и първата си бременност с

12 дни, поради което и клиентът им не е нарушил изискването на т. 5.9.6 от глава 20 на Медицинския стандарт по акушерство и гинекология. Акцентират, че по време на дежурството на подс. А. на 25/26.09.2013 г. не е установено страдание на плода, поради което той не носи отговорност за настъпилия резултат. Твърдят, че не е налице нарушение на т. 3 от задълженията на лекар - ординатор в акушеро гинекологично отделение, съгласно Правилника за устройството, дейността и вътрешния ред в акушеро-гинекологично отделение, т. к. т. 3 въвежда задължение за системно наблюдение на бременните и родилките, а такава според защитата е било осъществявано – повишената температура е отбелязана в история на бременността и раждането. Излагат аргументи, че в момента, в който подс. А. е разбрал, че освен повишена температура има и втрисане, той е назначил необходимите консултации и е взел решение за извършване на родоразрешение по оперативен път, като е разпоредил подготовката на родилната зала. Сочат, че сепсисът бил установен след раждането, а не преди него. Акцентират на поведението на подс. К., която е пренебрегнала мнението на началника на отделението и не е взела предвид записите на акушерския монитор. Твърдят, че не бил търсен източникът на инфекцията, което касае поведението на лекарите в [населено място]. Затова искат потвърждаване на присъдата в оправдателната част, отмяна на същата в осъдителната и прекратяване на производството на основание чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК вр. чл. 4 § 1 от Протокол № 7 ЕКЗПЧ или оправдаване на подс. А.. Алтернативно претендират присъдата да бъде отменена и делото върнато на съответната фаза за разглеждане. Накрая искат изменение на присъдата, постановена по отношение на подс. А., в насока преквалификация на деянието по чл. 123, ал. 4 НК, налагане на наказание при условията на чл. 55, ал. 1, т. 1, б. „б“ НК като да не се налага наказание „лишаване от право да упражнява определена професия или дейност“. Основават искането си на факта, че първият антибиотик на пострадалата е бил включен по нареждане на подзащитния им, че е назначил необходимите за секциото консултации и изследвания на М., че е назначил вземането на хемокултура и цервикален секрет за микробиологично изследване, че се е обаждал по телефона и се е интересувал за състоянието на родилката и детето без да е на работа и е имал готовност да се яви, ако бъде повикан, че е присъствал на консултацията с проф. Р..

В жалбата на адв. Т. – упълномощен защитник на подс. К. се сочи нарушение на процесуалните правила, доколкото не бил намерен ясен отговор относно смъртта на родилката в [населено място], т. к. развитието на състоянието на М. е извън контрола и възможностите за въздействие на двамата подсъдими. Претендира, че делото е решено без да е изяснена изцяло фактическата обстановка по механизма на причиняване на смъртта на родилката. По-нататък твърди, че не била обсъдена от апелативния съд доказателствената информация, съдържаща се по делото, която обосновава оправдаването на подс. К.. Кредитираното заключение от повторната осморна СМЕ не подкрепяло направения от съда извод за поведението на подс. К. при водене на раждането. Счита, че отговорите на експертите не формират извод, че подс. К. е имала избор как да води раждането. Критикува решението на апелативния съд при оценката на показанията на свид. Б. и А.. Първият също лекар в акушеро-гинекологичното

отделение и дежурен на 26.09.2013 г., а вторият - брат на подс. А.. Затова настоява, че са допуснати нарушения на чл. 13, 14 и 107, ал. 5 НПК. Акцентира и върху негодността на обвинителния акт като се оспорва начина на формулиране на обвинението. Претендира и неправилно приложение на материалния закон, свързано с неправилно приложена правна квалификация по чл. 123 НК. Иска оправдаване на подсъдимата. Накрая прави оплакване и за явна несправедливост на наложеното наказание като твърди, че размерът на наказанията лишаване от свобода и лишаване от право да упражнява определена професия или дейност не кореспондират с данните за личността на подсъдимата, възраст, съдимост, професионална биография, здравословно състояние, характеристични данни за личността ѝ и смята, че те се явяват неоснователно завишени. Затова иска отмяна на решението на апелативния съд и връщане на делото за ново разглеждане.

С жалбата си частните обвинители изразяват недоволството си от оправдателната част на присъдата и решението, преквалифицирането на деянието на подс. К. в такова по чл. 123, ал. 4 вр. ал. 1 НК и изразяват недоволство срещу определения размер на наказанията по отношение на подс. А.. При условията на алтернативност претендират потвърждаване на постановения съдебен акт.

По отношение подс. К. смятат, че всичките ѝ действия са били нейно правнорегламентирано задължение, а не действия, които излизат от компетенциите ѝ. Оспорват извода на въззивния съд за проведена консултация между свид. Б. и подс. К.. Считат, че е имало единствено предаване на информация. Смятат, че неправилно е разтълкуван моментът на спешност. Намират, че е нарушена т. 5 от Правилника за устройството, дейността и вътрешен ред в акушеро-гинекологичното отделение в частта за лекар – ординатор като не е обсъдила със завеждащия отделениято състоянието на Д. М. и воденето на раждането. Претендират осъждането ѝ по чл. 123, ал. 3, пр. 2 вр. ал. 1 НК без увеличение на наказанието. За деянията, за които е призната за невинна, молят да се отмени присъдата и да се върне делото на апелативния съд за ново разглеждане. Алтернативно искат потвърждаване на постановения съдебен акт.

Спрямо подс. А. претендират, че въззивният съд погрешно е преценил момента на спешност. Считат, че проведените 4 ФОТ-а, настъпилия фебрилитет при М., която 16 дни е преносвала плода си са индикаторите за извършване на секцио. Другата „аларма“ за подс. А. е била високата температура в 1,30 ч. Смятат, че отегчаващо вината обстоятелство е факта, че подс. А. е заемал най-високата длъжност в отделениято, липсата на контакт с другия подсъдим по делото, че не е предприел необходимите действия за спасяване живота на родилката и бебето, че се касае до смърт на бебе и жена в разцвета на силите си. Затова искат осъждането му по всички обвинения или увеличаване размера на наказанието му и в този случай претендират отмяна на решението и връщане делото за ново разглеждане. Алтернативно искат потвърждаване на съдебния акт. Претендират и направените по делото разноски в размер на 1200 лв.

В съдебно заседание страните поддържат подробно изложените в жалбите си доводи.

Прокурорът от Върховна касационна прокуратура изразява становище, че жалбите са неоснователни. Намира решението на апелативен съд – Велико Търново за правилно и законосъобразно и като такова пледира да бъде потвърдено.

Върховният касационен съд, второ наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка на атакувания съдебен акт в пределите по чл. 347, ал. 1 от НПК, намери следното:

С присъда № 3 от 11.01.2019 г., постановена по НОХД № 119/2017 г. по описа на Габровския окръжен съд са признати за виновни Д. Р. А. за деяние по чл. 123, ал. 3, пр. 3 вр. ал. 1 като е нарушил правилата за добра медицинска практика, предвидени в медицинския стандарт по акушерство и гинекология, утвърден с Наредба № 32/20.12.2008 г. вр. чл. 80 Закона за здравето – гл. 12, т. 2.2.2, т. 3.3.1.1 и т. 3.1.1, нарушил т. 5.9.6 от гл. 20 от същия стандарт, нарушил т. 3 и т. 7 от раздел „За лекар ординатор“ от Правилника за устройството, дейността и вътрешния ред в акушеро-гинекологично отделение и с действията си при независимо съпричиняване със С. М. К. по непредпазливост причинил смъртта на повече от едно лице - на бебето А. С. И. – починал на 26.09.2013 г. и на майката Д. Н. М., починала на 04.10.2013 г. в УМБАЛ „д-р Г. С.“ – П., поради което му е наложено наказание три години лишаване от свобода, чието изпълнение е отложил с петгодишен изпитателен срок, считано от влизане в сила на присъдата. На основание чл. 37, т. 7 и чл. 160, ал. 1 НК подс. А. е лишен от право да упражнява лекарска професия за срок от три години, считано от влизане в сила на присъдата.

Със същата присъда подс. А. е признат за невиновен по първоначално повдигнатото обвинение по чл. 123, ал. 3 НК, да е осъществил вменените му нарушения в качеството на завеждащ отделение по акушерство и гинекология в МБАЛ „д-р Т. В.“ – [населено място] и следните нарушения в качеството му на дежурен акушер гинеколог за периода 20 ч. на 25.09.2013 г. до 8 ч. на 26.09.2013 г. – гл. 1, т. 3 и т. 4 от Медицинския стандарт по акушерство и гинекология и гл. 19, т. 7.1.1.2.1 от стандарта.

С цитираната присъда за виновна е призната подс. С. М. К. за деяние по чл. 123, ал. 3, пр. 2 вр. ал. 1 НК за това, че на 26.09.2013 г. в [населено място] в акушеро – гинекологично отделение на МБАЛ „д-р Т. В.“ нарушила правилата за добра медицинска практика, инкорпорирани в медицинския стандарт по акушерство и гинекология, утвърден с Наредба № 32/30.12.2008 г. вр. чл. 80 ЗЗ, гл. 12, т. 2.2.1, т. 3.3.1.1 и т. 3.1.1, т. 5.9.6 от гл. 20, т. 5 от Правилника за устройство, дейност и вътрешен ред на акушеро-гинекологично отделение в частта за лекар ординатор и при независимо съпричиняване с подс. Д. Р. А. причинила смъртта на повече от едно лице – А. С. И. и Д. Н. М., за което ѝ е наложено наказание от три години лишаване от свобода, чието изпълнение на основание чл. 66, ал. 1 НК е отложено с пет годишен изпитателен срок, считано от влизане в сила на присъдата. На основание чл. 160, ал. 1 вр. чл. 37, т. 7 НК подс. К. е лишена от право да упражнява лекарска професия за срок от три години, считано от влизане в сила на присъдата. Подс. К. е призната за невиновна по първоначално повдигнатото ѝ обвинение да е нарушила т. 7.1.1.2.1 от гл. 19 Медицинския стандарт по акушерство и гинекология.

С оспореното по касационен ред решение № 229/19.12.2019 г. на апелативен съд – Велико Търново подс. Д. А. бил признат за невиновен да е нарушил т. 2.2.1 и 3.1.1 от Медицинския стандарт по акушерство и гинекология, одобрен с Наредба № 32/30.12.2008 г., както и т. 7 от Правилника за устройство, дейност и вътрешен ред в акушеро-гинекологично отделение и е оправдан по обвинението в тази част.

Със същото решение подс. С. К. е оправдана да е извършила нарушение по чл. 72, ал. 1, т. 4 от Правилника за устройство и вътрешния ред в МБАЛ „д-р Т. В.“ – Г., както и за нарушение на т. 5 от Правилника за устройство, дейност и вътрешен ред в акушеро-гинекологично отделение. Деянието, извършено от подс. К. е преквалифицирано в такова по чл. 123, ал. 4 вр. ал. 3, пр. 2 вр. ал. 1 НК; намален е размерът на наложеното ѝ наказание от три на две години лишаване от свобода, както и изпитателния срок по чл. 66 НК от пет на три години. Намален е и срокът на наказанието по чл. 37, т. 7 НК лишаване от права, наложено на подс. К. от три на две години.

На подсъдимите са възложени направените по делото разноси пред апелативния съд. Потвърдена е атакуваната присъда в останалата ѝ част.

Касационните жалби са неоснователни.

Наведените пред касационната инстанция доводи в голямата си част са били излагани и пред апелативния съд, който им е дал верни, задълбочени и подробни отговори, които този състав изцяло споделя. Т. к. възраженията са направени и пред тази инстанция, за ВКС съществува задължение да ги обсъди отново.

Приоритетно следва да се отговори на доводите за неправилен отказ от контролирания съд да приложи принципа „ne bis in idem“. Апелативният съд е направил законосъобразен извод, че административнонаказателното производство, водено срещу подс. А., няма характер на наказателно по смисъла на ЕКЗПЧ и поради това не е налице елементът „bis“, както и че няма пълно съвпадение на фактите, предмет на настоящото производство и следователно липсва елементът „idem“. Правилно контролираният съд е посочил, че ЕСПЧ извежда наказателния характер на обвинението от вида на защитените обществени отношения и от кръга на адресатите на съответната правна норма. Верен е и доводът, че колкото по-широк е кръгът на лицата, които могат да бъдат субекти на конкретната правна норма, толкова по-категорично е заключението за наказателния характер на обвинението и на производството по налагане на съответната отговорност и обратното. Норма, насочена към ограничен кръг адресати сочи на ненаказателно производство. Такъв е и конкретният случай. По обсъжданото административнонаказателно производство подс. А. е бил привлечен да отговаря за нарушение на чл. 116 Закона за лечебните заведения /ЗЛЗ/ за извършване на дейност по биологична медицинска помощ в нарушение на разпоредбите на този закон или нормативен акт по прилагането му. Извън това, че производството е приключило с отмяна на наложените на А. глоби, важен е адресатът на цитираната разпоредба в ЗЛЗ. И тя е не всяко административнонаказателно отговорно лице, а малка група лица. Нормата не е насочена към неограничен, а към ограничен кръг адресати, към които са предвидени специфични изисквания. На следващо място, дори и да не

бе отменено атакуваното от жалбоподателя А. наказателно постановление с наложените му глоби – сам по себе си този факт не обосновава наказателния характер на приключилото спрямо него административнонаказателно производство. Това е така, защото законодателят не е предвидил ограничението на личната свобода нито при евентуално неплащане на глобата, нито като нейна алтернатива. Административните наказания по ЗЛЗ не подлежат на вписване в свидетелството за съдимост на наказаното лице. Затова следва да се отхвърли довода на защитата, че приключилото административно-наказателно производство спрямо подзащитния им А. има наказателен характер по смисъла на ЕКЗПЧ, поради което и няма правно основание за прекратяване на воденото срещу подс. А. наказателно производство. Отговаряйки по посочения начин на възраженията на страните, съставът на апелативния съд стриктно е съобразил задължителните указания на ТР № 3/2015 г. ОСНК – ВКС, а не го е пренебрегнал както твърди защитата. В този смисъл са Р № 261-2017 г. ВКС н. д. № 953/2016 г., II н.о.; Р № 226-2018 г. ВКС н. д. № 945/2017 г., III н.о.

По доводите за наличие на касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК.

Неоснователни са оплакванията за наличие на съществени нарушения на процесуалните правила поради това, че към наказателна отговорност следвало да бъдат привлечени други лица, чието поведение според защитниците на подсъдимите се намира в пряка причинно-следствена връзка с настъпилите съставомерен резултат. Съобразно чл. 127, т. 1 КРБ прокуратурата ръководи разследването и упражнява надзор за законосъобразното му провеждане. От суверенната преценка на прокурора зависи кои лица ще бъдат привлечени в качеството на обвиняеми и за какви престъпления. Прокурорът е „dominus litis“ в досъдебната фаза на процеса и съдът няма правомощия за намеса в посоката, в която претендират защитниците и подсъдимите. Прокурорът е единствено оправомощеният от държавата орган да лимитира фактическите и юридически рамки на обвинението и да сочи лицата, срещу които се предприема наказателно преследване. Наред с това, наказателната отговорност е лична и не отпада при евентуална съпричастност на други към престъплението. При престъпна съставомерност на инкриминираните действия и бездействия и налична причинна връзка с общественоопасните последици подсъдимият се санкционира като ирелевантно е обстоятелството, че различни субекти са допринесли за вредоносния резултат или не са отстранили предпоставките за неговото настъпване.

Неоснователен е и доводът, че обвинителния акт не отговаря на изискванията на чл. 246 НПК. Касационният състав намира също, че обвинението е формулирано и поддържано по достатъчно достъпен за възприемане от привлечените към наказателна отговорност лица и техните защитници начин, който не изисква свръх усилия от страна нито на подсъдимите, нито на защитниците, за да възприемат фактическите и юридически рамки на обвинението и да организират защитата на подсъдимите. Обвинителният акт отговаря на изискванията на чл. 246 НПК относно неговото съдържание и т. 6 ППВС № 2/1979 г. относно конструкцията на обвинението по бланкетната норма на чл. 123 НК. Прокурорът е описал действията на двамата

подсъдими на 25/26.09.2013 г. за А. и на 26.09.2013 г. за К. и е посочил как и защо според него те са нарушили задълженията си по медицинския стандарт по акушерство и гинекология, утвърден с Наредба № 32/30.12.2008 г. Цитираните в обвинителния акт норми, вменени за нарушени от подсъдимите, са запълнили съдържанието на нормата на чл. 123 НК и са позволили те ефективно да упражнят правото си на защита. Поради това ВКС не намира, че е било допуснато нарушение или ограничение в правото на защита на двамата подсъдими, изразило се в невъзможност те да разберат в какво се състои обвинението срещу тях и адекватно да организират защитата си.

Няма как да бъде уважен доводът за нарушение на чл. 228, ал. 1 НПК, свързан с непредявяване на всички материали по делото. Видно е от съдебния протокол пред Габровския окръжен съд, че на страните са били предоставени в съдебно заседание неприложените постановления по делото. С оглед техния обем предоставеното време за запознаване със съдържанието му от подсъдимите и защитата е напълно достатъчно. Нещо повече, видно от материалите по делото на 21.12.2017 г. подс. А. е получил незаверени копия от поисканите доказателства. Следователно, за съдебното заседание на 08.01.2018 г. той не е бил поставен пред процесуална изненада или в условията на невъзможност да се запознае с материалите по делото. Затова даденото време на страните за запознаване с новите материали не е било недостатъчно и не ограничава правата им.

Аналогично стои въпросът и с оплакването за налична предубеденост на прокурора по делото. Цитираните от защитата съдебни актове, на които се позовава в подкрепа на довода за допуснато съществено нарушение на процесуалните правила касаят различни обстоятелства, които са неотнормирани към настоящия казус. В единия случай съдът е осъдил поискалия отвод на прокурора подсъдим, като преди това, с оглед избягване на каквото и да е съмнение в неговата безпристрастност, съдът е приел самоотвода на прокурора, а във втория –прокурорът, водил досъдебното производство и изготвил обвинителния акт, е декларирал приятелска връзка с фактическата съпруга на един от пострадалите по делото. Настоящата ситуация е различна. Действително се касае за депозиран самоотвод на прокурора, направен в хода на досъдебното производство, но не по причина на предубеденост при водене на разследването, а поради огорчение заради многократното връщане от съда на обвинителния акт. Наред с това, не всяко искане на страните за отвод и самоотвод следва да бъде уважено. Затова и не е налице нарушение на процесуалните правила от страна на съда, като е отказал за приеме искането за отвод на прокурора, нито може да се приеме за вярна тезата, че разследването е водено от необективен прокурор.

Неоснователно е и оплакването, че е допуснато съществено нарушение на процесуалните правила, тъй като съдът не прекъснал съдебното заседание на 08.01.2018 г. за петнадесет минути, както обявил, че е направил според съдебния протокол и по този начин да е нарушил или ограничил по какъвто и да е начин правата на страните и в частност на подс. А. и защитата му. Те на практика не твърдят, че съдът не се е съвещал, което би било нарушение, а акцентират на часовото отразяване в съдебния протокол на съдебното заседание преди и след

обявеното прекъсване, което по никакъв начин не рефлектира върху правото на защита на страните.

Не може да бъде споделен и доводът, че е нарушен чл. 36, ал. 2 от НПК, т. к. смъртта на М. е настъпила в [населено място], който факт според защитата обуславя промяна на местната подсъдност. По повдигнатия спор за подсъдност между окръжните съдилища в Габрово и Плевен при първото разглеждане на делото е налице произнасяне от ВКС с решение по н. д. № 1607/14 г. Независимо, че спорът бил решен от ВКС и ОС-Габрово определен да разгледа и реши делото, при второто му разглеждане отново защитата поставя този въпрос. Видно от очертаната фактология в обвинителния акт деянието се твърди да е осъществено от двамата подсъдими на територията на [населено място], а съставомерния резултат относно М. е настъпил в [населено място]. Другият смъртен изход, съобразно отразеното в обвинителния акт, се сочи, че е настъпил в [населено място], където живеят двамата подсъдими и повечето свидетели по делото. В този смисъл няма никакви основания за уважаване на възражението за нарушена местна подсъдност нито да се приеме, че Габровският окръжен съд е нарушил правилата, решавайки делото.

Неоснователно се явява и твърдението, че при разглеждане на делото от ОС - Габрово било нарушено правото на подс. А. да дава обяснения във всеки момент на съдебното следствие. Видно от съдебния протокол подс. А. е поискал да дава обяснения в момента, в който е текъл разпит на вещи лица. Непосредствено след приключване на това процесуално-следствено действие - разпит на вещи лица, на подс. А. е предоставена възможност да даде обяснения и затова не може да се приеме, че е ограничено правото му да дава обяснения във всеки един момент.

Оплакването, че бил нарушен текстът на чл. 296, ал. 1 НПК, с което било ограничено правото на подс. А. на защита, не може да бъде споделено. Цитираната разпоредба повелява, че не може да се ограничат по време съдебните прения. Това правило е основен постулат, гаранция за правото на защита на подсъдимия и за справедлив процес. От друга страна, няма пречка, когато някоя от страните многократно повтаря вече заявена теза, председателят на състава да констатира това и да я прикани да не повтаря вече заявени неща. В конкретния случай е станало тъкмо това – председателят на съдебния състав е направил бележка на подс. А. да не се повтаря в изказването си, но по никакъв начин не го е ограничил във времето на изложението или още по-малко в начина на аргументиране на позицията си. Поради изложеното и това възражение на защитата следва да бъде отхвърлено.

На доводите, свързани с качеството на първоинстанционния съдебен акт, следва да се отговори единствено, че обект на касационен контрол е решението на апелативния съд във Велико Търново, а не присъдата на окръжен съд - Габрово. И дори да са съществували някакви неясноти или противоречия, както ги нарича защитата на подс. А., в мотивите на първостепенния съд, то те са били обект на коментар и отстраняване от контролиращия съд, поради което отмяна на присъдата на това основание не би могло да се постигне.

Настоящият състав не констатира при формирането на фактическите и правните си изводи въззивната инстанция да е допуснала процесуално

нарушение, свързано с незаконосъобразно извършен доказателствен анализ. ВКС не намира решаващата инстанция да е допуснала превратна интерпретация на доказателствени източници и експертни заключения. Няма подценени или надценени доказателствени средства. Тъкмо обратното, въззивният съд е подходил отговорно и професионално към поставените на вниманието му проблеми, като е извършил цялостна проверка на първоинстанционната присъда, направил е собствен доказателствен анализ и е провел въззивно съдебно следствие. Неоснователно се поддържа от защитника на подс. К., че са игнорирани от съда оправдаващи я доказателствени източници. За игнориране на доказателствено средство може да се говори, когато съдът е оставил без внимание съдържаща се в него информация от значение за делото. Обстоятелството, че решаващият орган се е отнесъл с доверие или недоверие към един или друг доказателствен източник не означава, че той не е взет предвид и е игнориран. Суверенно право на съда е да кредитира с доверие или да отхвърли като недостоверни доказателствата по делото, стига да изложи съображения за това. Той не е обвързан с изискване да не се доверява на показанията на близък на подсъдимия или на лица, за които защитата твърди, че също имат роля по случая и претендира тяхна заинтересованост. Тук трябва да се припомни принципът, че доказателствата и средствата за тяхното установяване нямат предварително определена сила. В тази връзка обясненията на подс. К. са обсъдени поотделно и в съвкупност с останалите приобщени доказателствени източници. Те са кредитирани в онези им части, в които са намерили подкрепа от последните и не са кредитирани в частта, в която са останали изолирани. Опровергани се явяват обясненията на подс. К. в частта дали ѝ е било предадено от свид. Б. мнението на подс. А. за извършване на родоразрешение чрез секцио на Д. М., както и относно момента, в който е узнала резултатите от проведените на бременната изследвания. Тази част от обясненията ѝ противоречат не само на показанията на свид. Б. и А. А., но и на писмените доказателства. Затова и контролираният съд е отказал да се довери на обясненията на подс. К. в тази им част и ги е приел като защитна позиция.

Експертното мнение на осморната съдебно медицинска експертиза с основание е било кредитирано от състава на апелативния съд. От една страна, то е базирано на научните и практически познания на вещите лица, безспорни специалисти в своята област и от друга, но е намерило и потвърждение в данните по делото. Експертите са категорични, че на 25.09.2013 г. е трябвало да се пристъпи към секцио. При него по всяка вероятност е щяла да бъде избегната смъртта на бебето, а шансовете за избягване на смъртния изход за родилката са щели да бъдат много по-големи. Вещите лица са заявили и че основен пропуск при лечението на М. в болницата в П. бил късно извършената консултация с акушер гинеколог, както и липсата на ранно и задълбочено търсене на причината за установената системна бактериална инфекция. Именно поради това правилно въззивният съд след подробен доказателствен анализ е стигнал до извода, че след поредния ФОТ и неуспешна индукция на 25.09.2013 г. е следвало да се предприеме оперативно родоразрешение, а неизвършването от подс. А. активно наблюдение на М. е довело не само до неколkokратно повишаване на телесната ѝ

температура, втрисане, поради развиване на инфекция, но и до необосновано изчакване, довело до съставомерния резултат.

От друга страна, при подс. К. експертите заключават, че данните за преносване на бременността от 17 дни, вдигането на температура, изтичането на гъсти зелени околоплодни води и данните за влошаване на сърдечните тонове на бебето са били онзи момент, в който тя е следвало да пристъпи към секцио, а не да предприеме естественото раждане.

По доводите за допуснато нарушение на материалния закон.

Установено е чрез съответните доказателствени способности, че всички елементи от обективна и субективна страна на деянието по чл. 123 НК и за двамата подсъдими са налице. Безспорно е, че и подс. А., и подс. К. са годни субекти на наказателна отговорност. Не е спорно и че упражняваната от тях лекарска дейност е източник на повишена опасност, т. к. и най-малкото незнание или немарливо изпълнение на тази дейност от тяхна страна крие риск за живота и здравето на пациентите.

В процесния случай подс. А. с бездействието си не е изпълнил разпоредбите на т. 3 от Правилника за устройство, дейността и вътрешния ред в акушеро-гинекологично отделение в частта за лекар ординатор да осигури системно наблюдение на бременната с рискова бременност Д. М.. След 16 дневния престой на М. в болницата подс. А. не е извършил на 25/26.09.2013 г. системно и динамично наблюдение на бременната с рискова бременност М. като пренебрегнал правилата за добра медицинска практика и не отчел влошаващото се състояние на пострадалата. След проведените ФОТ и неуспешна индукция на 25.09.2013 г., вечерта пострадалата е започнала да вдига температура, което е несъмнена индикация за влошаване на здравословното ѝ състояние. Неоснователно е възражението, че жалбоподателят е нямал задължение да предприеме оперативно родоразрешение при пострадалата М., т. к. нямало ограничения в броя на ФОТ-овете, които можело да се проведат и че добрите давали гаранция за срок от 2-3 дни, че всичко е наред и че след последния проведен ФОТ и неуспешна индукция може да се продължи с чакането при положение, че самият престой в болница повече от 14 дни увеличава риска от инфекция и трябва да се пристъпи към секцио. Д. М. е била с вероятен термин на раждане 09.09.2013 г. Тя е престоявала в болницата от 12.09.2013 г. До 25.09.2013 г. са ѝ били назначени четири ФОТ-а – на 16, 20, 23 и 25 септември 2013 г. Тогава е проведена и неуспешната индукция. Неоснователен е доводът за липса на причинна връзка между поведението на подс. А. и настъпилите съставомерни последици, т. к. съобразно кредитираното от апелативния съд заключение на повторната комплексна СМЕ преносената бременност е предпоставка за гнойно некротичен ендо и миометрит, което е било септичното огнище при Д. М.. Всичко това наред с правилата за добра медицинска практика е предопределяло и терапевтичното поведение на подс. А., а то е било планиране на секцио. Появата на повишена температура на 25.09.2013 г. вечерта е предполагала начало на инфекция, която се е проявила и през нощта на 26.09.2013 г. и е задължавала подсъдимия „да мисли“ за бързо родоразрешение. Добрата медицинска практика изисква да се следи състоянието на бременната и да се планират последователно следващите стъпки, за да приключи

бременността без нежелани усложнения. Тези индикации в здравословното състояние на бременната и правилата на добрата медицинска практика са игнорирани от подсъдимия поради немарливо изпълнение на задълженията му като дежурен лекар на 25/26.09.2013 г., откъдето и произтича неговата отговорност за престъплението по чл. 123 НК.

Опитът да се прехвърли отговорността на подс. А. за тежкия резултат върху другата подсъдима и лекарите в [населено място] също са неуспешни. Като началник на отделението той не е изчакал явяването на колегата си д-р К. на работа, не е обсъдил случая с нея и не е дал изрично разпореждане да се извърши секцио на М.. Подс. А. е бездействал на 25/26.09.2013 г., до сутринта, когато е назначил консултации и изследвания. Тъкмо той е поставил началото на причинно-следствен процес, довел до настъпване на противоположния резултат. По никакъв начин не е прекъсната причинно-следствената връзка между неговото бездействие с погрешно взетото от подс. К. решение да пристъпи към нормално раждане и с преместването на родилката в УМБАЛ „д-р Г. С.“ – [населено място]. Пропускът да пристъпи към оперативно родоразрешение при 16 дни преносване, няколко проведени ФОТ-а и неуспешна индукция е довел до появата на температура при М., която неколкократно е била пренебрегната от подсъдимия. Макар да не е имал представа за вида на инфекцията, на база дългогодишния си опит като лекар акушер – гинеколог, подс. А. е знаел, че бременността на М. е рискова поради преносването, а самото дълго преносване по правило води до сериозни инфекции и сепсис. Наслагването на решението на подс. К. относно начина на родоразрешение и неотстраняването на матката на Д. М. към бездействието на подсъдимия са довели до леталния изход за пострадалата. Началото на причинно-следствения процес, довел до смъртта на пострадалата и бебето А., несъмнено е поставено от подс. А.. Затова не може да бъде споделен и доводът на защитата на подс. А., че между вменените му нарушения и смъртта на детето нямало причинна връзка. Събраният доказателствен материал за вида на новороденото и заключенията на СМЕ опровергават това негово възражение. Доказателствата установяват, че подс. А. не е изпълнил задължението си активно да наблюдава бременната М., преносваща бременността си 16 дни, което само по себе си е рисков фактор и negliжирането на обстоятелството, че на 25.09.13 г. вечерта тя е вдигнала температура, с което е поставено началото на причинно-следствен процес, довел до вредоносния резултат – смърт на родилка и бебето ѝ. Всичко това показва, че подс. А. не е изпълнил в пълен обем и с дължимата грижа съобразно медицинския стандарт и правилата на лечебното заведение необходимите медицински процедури – след 3 редовно проведени ФОТ-а и неуспешна индукция на М., да пристъпи към оперативно родоразрешение. Negliжирането на факта по вдигане на температура от пострадалата още на 25.09.2013 г. вечерта, по време на нощното дежурство на подсъдимия, игнориране на същия факт на 26.09.2013 г. в 01,30 ч., непровеждане на консултация с извиканата за друго раждане д-р Ш. категорично опровергават този довод на защитата. Ако подс. А. бе изпълнил задължението си да планира следващите действия, при данни за преносена бременност от 16 дни, общо 4 ФОТ-а и неуспешна индукция, ако бе провел динамично наблюдение на М. и бе предприел оперативна намеса

след повишаване на температурата от нейна страна, а не само да се ограничи до разпореждане за двукратно даване на аналгин, не би се стигнало до този тежък резултат, защото не би се стигнало до развиване на инфекция от М.. Забавянето в действията на подс. А. е довело до аспирация на околоплодна течност и мекониум в белите дробове на плода, което е довело до фаталния край и за бебето. Затова няма как да бъде уважено и искането за неговото оправдаване по отношение настъпилата смърт и на бебето А..

Правилно подс. А. е бил оправдан по останалите вменени му нарушения, защото те не са свързани с настъпилите съставомерни последици. ВКС изцяло споделя правните изводи на апелативния съд в тази насока, поради което неоснователно се явява оплакването на частните обвинители в тази част.

Подс. К., по време на дежурството си на 26.09.2013 г., не е разпознала, че случаят е станал спешен, т. к. е игнорира факта на дългото пренасяне на бременността от М., повишаването на телесната ѝ температура, изтеклите гъсти зелени околоплодни води и мониторния запис, установяващ настъпило фетално страдание. Последното е изисквало раждането да се проведе чрез Цезарово сечение. Тя е подценила обстоятелството, че бременната е със 17 дни преносеност на плода, което я прави рискова бременност. Поради погрешно взетото от подс. К. решение да продължи с естественото родоразрешение на бременността, се е стигнало до вдишване на мекониум от плода преди раждането. Според приетото от апелативния съд, ако раждането е било протекло по оперативен път, феталното страдание би могло да се предотврати и да се избегне мекониалната аспирация на плода. При настъпилата мекониална аспирация в белите дробове проведените реанимационни мероприятия не са били в състояние да предотвратят леталния изход за детето.

По отношение на М. подсъдимата е пренебрегнала настъпилата „акушерска спешност“, обусловена от фебрилното ѝ състояние и възможността да развие инфекция. Тя е била запозната с преносването на бременността, проведените ФОТ-ове и резултатите от назначените сутринта от подс. А. изследвания на пострадалата.

Подс. К. е подценила изброените обстоятелства и че се касае до раждане с висок риск. Ако бе направила антепартална оценка на рисковете, тя би стигнала до извод за необходимост от бързо родоразрешение, за да избегне настъпването на опасностите за родилката и бебето. Затова признавайки я за виновна в това да е нарушила правилата на гл. 12, т. 2.2.1, т. 2.2.5.8.15, т. 3.3.1.1, гл. 19, т. 7.1.2.1 и гл. 20, т. 5.9.6 от медицинския стандарт по акушерство и гинекология съставът на въззивния съд не е допуснал нарушение на материалния закон. Правилно подс. К. е била оправдана по останалите вменени ѝ нарушения, т. к. те нямат пряка причинна връзка с настъпилия резултат. По тези съображения неоснователно е искането на частните обвинители за осъждането ѝ по другите вменени ѝ за нарушени разпоредби.

За разлика от действията на подс. К., която след влошаване състоянието на родилката назначила скенер на бял дроб, провела консултация с пулмолог, извършили консилиум, на който обсъдили състоянието ѝ, извикала хирург заради ръката на Д. М., останала след изтичане на работното време и проявила желание да помогне на родилката, което е достатъчно за приложението на

привилегированата разпоредба на чл. 123, ал. 4 НК, подобни действия не се откриват при подс. А.. „Намаляващото отговорността обстоятелство не е поставено в зависимост от допълнителни нормативни или професионални изисквания, които деецът трябва да изпълни, за да се ползва от привилегирования състав на професионалната непредпазливост. Достатъчно е при конкретната обстановка да е извършил действия, насочени обективно и субективно към запазване здравето или спасяване живота на пострадалата.“ – Р № 520-2000 г. ВКС, н. д. № 446/2000 г. II н.о. Затова и неоснователен е доводът на процесуалния представител на частните обвинители, че не са налице основания за преквалифициране на деянието на подс. К., т. к. тя е изпълнила на практика служебните си задължения. Действията на подс. К. са били насочени към спасяване живота на пострадалата като е без значение дали заедно с нея са взели участие и други лица. Без значение е обстоятелството, че смъртта на родилката е настъпила въпреки усилията на лекарите.

От друга страна, претенцията за приложение и по отношение на подс. А. на по-леката правна квалификация е неоснователна, т. к. не се установяват никакви негови активни действия, насочени към спасяване на родилката или бебето. Обстоятелството, че се интересувал за здравословното състояние на М., че бил готов да дойде в болницата и че присъствал на консултацията с проф. Р. категорично не са действия, които да представляват такива, обуславящи приложението на ал. 4 на чл. 123 НК. Не представляват такива действия и разпореждането за даване на аналгин, правене на компрес на ръката на М. по време на дежурството му или назначаването на допълнителни изследвания сутринта на 26.09.2013 г. след като Д. М. за трети път вдигнала висока температура. На това основание съдът счита, че няма място за приложение на привилегированата разпоредба на чл. 123 НК.

По изложените съображения ВКС намери, че материалния закон е приложен правилно. Затова и няма как да бъде удовлетворено искането на защитниците за оправдаване на подсъдимите.

По доводите за явна несправедливост на наказанията.

Вярно е, че подсъдимите са имали коректно процесуално поведение и не са ставали причина за забавяне разглеждането на делото. Едновременно с това, то е с голяма фактическа и правна сложност, произтичаща от необходимостта да се събере значителен по обем доказателствен материал – разпит на свидетели, назначаване на експертизи и приемане на множество писмени доказателства. Въпреки продължителността на процеса от близо седем години, включващ досъдебната фаза и трите съдебни инстанции, процесуалноследствените действия по него са извършвани своевременно и компетентните органи не могат да бъдат упрекнати в бездействие, поради което срокът на разглеждане на делото не се явява неразумно дълъг. По тези причини претенцията на защитниците на подс. А. за намаляване на наказанието на това основание не могат да бъдат споделени.

Въззивният съд е взел предвид положителните характеристични данни за подс. А., ниската степен на обществена опасност на личността му, необремененото му съдебно минало и обстоятелството, че инкриминираното деяние е инцидентна проява в трудовата му биография и е отмерил правилно

санкцията, която той следва да понесе. Затова и исканията за влошаване и облекчаване на положението му чрез ревизия на размера на наложеното му наказание са неоснователни.

Не се констатира нужда от корекция в дължимата наказателноправна принуда, която следва да бъде приложена и спрямо подс. К.. Неоснователно е оплакването за явна несправедливост на наложеното ѝ наказание, което не е подкрепено с аргументи извън коректно отчетените от въззивния съд. Множеството смекчаващи отговорността обстоятелства, относими към личността на подс. К., за която деянието се явява инцидентна проява в живота, в съчетание с демонстрираното от нея искрено съжаление, подкрепят направената констатация. Установените смекчаващи отговорността обстоятелства не могат да обусловят извод за несъразмерна тежест между извършеното деяние и наложеното за него наказание и по този начин да доведат до допълнително смекчаване на наказанието, което подс. К. следва да понесе.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 1, т. НПК, Върховният касационен съд, второ наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 229/19.12.2019 г. на Апелативен съд – Велико Търново по ВНОХД № 168/2019 г.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.